

Referat fra det 21. møte i Faglig Utvalg for Ressursforskning (FUR)

Tid: 27 april, kl. 10-16.

Sted: Clarion The Hub, Oslo.

Til stede: Kåre Heggebø, Solveig Strand, Jan Ivar Maråk, Øystein Ormbostad, Rose Mari Berge, Ole Thomas Albert, Cecilie Kvamme, Bjarte Bogstad, Anne Kjos Veim, Geir Huse, Elisabeth Norgård Gabrielsen. (Cecilie og Elisabeth med fram til lunsj dvs. til og med sak 6)

Fravær: Guldborg Søvik.

1. Velkommen, godkjenning av dagsorden og referat, valg av referent

- Det ble ønsket velkommen og dagsorden ble gått gjennom.
- Vedtak: Geir Huse ble valgt til referent.

2. Orientering om økonomisk situasjon og mulige toktkutt ved HI

- Det ble orientert om budsjettsituasjonen ved HI for 2023. Etter en rekke tiltak ligger det an til et underskudd på rederiet på 47 mill kr. Dette skyldes i all hovedsak økte drivstoffkostnader i 2023 samt overføring av underskudd på 9 mill kr fra 2022. I tillegg kommer økte driftskostnader med innfasingen av det nye kystfartøyet Prinsesse Ingrid Aleksandra. HI har bedt om økte bevilgninger i revidert statsbudsjett som fremlegges 11 mai. Dersom det ikke bevilges midler må det kuttes betydelig i toktaktiviteten ved instituttet. For å synliggjøre konsekvenser av innsparinger på ca. 20 og 40 mill er det foretatt en gjennomgang av toktprogrammet for 2023 og toktene er satt i tre kategorier: kuttet ikke, prioritet 1 kutt, prioritet 2 kutt. Konsekvensene vil være store for kvoterådgivning, særlig dersom vi må kutte i prioritet 1 tokt (dersom det ikke blir noe tilleggsbevilgning). HI la frem et notat som redegjorde for hvilke tokt som er satt i kuttlisten.
- Vedtak: FUR tok orienteringen til etterretning, og konstaterer at det ligger an til dramatiske konsekvenser for fiskerirådgivningen dersom HI ikke tilføres midler i revidert statsbudsjett. FUR forventer at

regjeringen inflasjonsjusterer budsjettet til Havforskningsinstituttet som følge av den uventede sterke kostnadsøkningen. FUR viser samtidig til at økt førstehåndsverdi i 2022 i forhold til budsjettet, samt forventet økt førstehåndsverdi i 2023, har gitt og vil gi en betydelig økning i inntektene fra fiskeriforskningsavgiften (FFA) i 2022 og 2023. FUR mener at disse merinntektene i første rekke må brukes til å sikre Havforskningsinstituttets planlagte toktvirksomhet og fangstprøvetaking. Dersom det mot formodning likevel blir nødvendig å kutte toktaktiviteten i 2023, ber FUR om å bli konsultert om dette.

3. Rapport fra gytetokt på sild

- Resultatene fra gytetoktet på NVG sild ble presentert. Gyteområdene ble dekket med ekkolodd og trål. Toktindeksen var litt høyere i 2023 enn i 2022. Usikkerheten på årets tokt er økt sammenlignet med foregående år pga. at silden sto klumpet og bare fantes i et fåtall av toktområdene (strataene). Sildefordelingen stoppet ved Røst i år og det var lite forekomst sør for dette. Det er uvanlig langt nord sammenlignet med fordelingen i tidligere år.
- Vedtak: FUR tok orienteringen til etterretning. FUR kommenterer at det er viktig å estimere mengden av ungsild i Barentshavet, og det legges vekt på at toktdekningen i det sørlige Barentshavet i mai gjennomføres fremover. Denne dekningen foretas av russiske fartøy i dag, og det er viktig at HI har dialog med russerne for å sikre at dekningen blir gjennomført. Dersom Russland mot formodning ikke gjennomfører dette, mener FUR at Havforskningsinstituttet bør vurdere muligheten for at Norge kan overta denne dekningen.

4. Armadastrategi for havforskning

- Havforskningsinstituttet tester ut økt bruk av ubemannede farkoster – både flygende droner, overflatefarkoster (USV) og undervannsfarkoster (AUV). Denne armadastrategien vil gi lavere CO2 utslipp og reduserte kostnader og forhåpentligvis øke kvaliteten i estimatene for mange av toktene. Det etableres et eget prosjekt for å implementere den nye overvåkingsmetodikken.
- Vedtak: FUR tok orienteringen til etterretning.

5. Sild i Nordsjøen – HERAS 2022 og sildegenetikk

- Det ble orientert om sildetoktet i Nordsjøen sommeren 2022. Det meste av silden forekommer i nordlige deler av Nordsjøen, rundt Shetland. Toktindeksen går litt opp for 2022 sammenlignet med 2021.
- Det har blitt samlet inn en rekke sildeprøver fra nordsjøområdet. Det er stor geografisk variasjon i hvilke bestander som finnes og totalt er det gjenkjent 12 forskjellige komponenter av sild i disse prøvene.
- Vedtak: FUR tok orienteringen til etterretning.

6. Resultat av ICES metoderevisjon for blåkveite, lodde og nordsjøtorsk

- Det ble orientert om ICES metoderevisjon for lodde. Russland var ikke med pga. den midlertidige suspensjonen fra ICES. Møtet ble gjennomført på Island sammen med islandske forskere. Det ble vurdert en rekke endringer både for toktarbeid og modellering. Gytetoktet på lodde ble vurdert å være en mulig back-up dersom deknningen på høsttoktet ikke er vurdert å være god nok, for eksempel manglende dekning pga. utfordringer med isforhold eller fartøytilgang. Nye kjøringar med oppdatert modell for torskekonsum gir en noe høyere historisk gytebestand hos lodde.
- Det ble orientert om ICES metoderevisjon for Nordsjøtorsk. Bestanden blir delt opp i tre komponenter: viking, nordvestlig og sørlig.
- Det ble orientert om ICES metoderevisjon for blåkveite. Denne er gjennomført i samarbeid med islandske forskere og uten russerne. Det har blitt utført en revisjon av surveyindekser og videreutvikling av modellen som brukes i bestandsvurderingen. Den nye bestandsmodellen gir et lavere anslag på bestandsstørrelse for blåkveitebestanden med tilhørende økt fiskedødelighet. Den nye modellen må aksepteres av russerne før den kan implementeres i kvoterådgivningen.
- Det ble orientert om kommende metoderevisjoner:
 - Grønlandssel og klappmyss (mai 2023)
 - Laks (høst 2023)
 - Nordsjøsei og nordøstarktisk sei (vinter 2023/2024)
 - Breiflabb sør for 62N (vinter 2023/2024)

- Brisling i Nordsjøen (vinter 2023/2024)
- Hestmakrell (vinter 2023/2024, alle bestander)
- Vedtak: FUR tok orienteringene til etterretning.

7. Norsk-russisk rådgiving 2023 og status for fiskerisamarbeidet

- Det norsk-russiske fiskerisamarbeidet går etter forholdene bra og forskermøtet i mars ble gjennomført digitalt som i foregående år. Det er planlagt en kvoterådgivningsprosess for våren 2023 og kvoteråd vil bli lagt frem 13. juni.
- Vedtak: FUR tok informasjonen til orientering.

8. Gjennomføring og litt om resultat fra tokt i Barentshavet/Lofoten

- Toktgjennomføringen vinter og vår 2023 har gått i etter plan. Fordelingen på skreitokt og vintertoktet er omtrent som i foregående år. Det var ingen områder med «gode» akustiske forekomster av skrei i år. Skreitoktdekningen ble forlenget nordover for å undersøke om der er store konsentrasjoner av gytende skrei lenger nord enn den vanlige skreitoktdekningen.
- Vedtak: FUR tok informasjonen til etterretning.

9. Mulig loddetokt ved Jan Mayen sommeren 2023

- Det har kommet en henvendelse fra NFD om å utrede et mulig loddetokt i Jan Mayen sonen sommeren 2023. Dette ble også forsøkt i 2022, men tokt ble ikke gjennomført da pga. at det ikke var mulig å få tilgang på leiefartøy til toktet.
- Vedtak: FUR tok orienteringen til etterretning, og støtter at det gjennomføres et tokt i Jan Mayen sonen i 2023. FUR viser i den forbindelse til at det tidligere er gjort vedtak med anbefaling om å gjennomføre et økosystemtokt ved Jan Mayen.

10. Forskningen på lange og brosme

- Forskning på lange og brosme ble presentert. Dette er utfordrende bestander der det ikke er mye fiskeriuavhengig informasjon tilgjengelig. Bestandene forekommer i stor grad i områder der det ikke

er mulig å tråle. Det er dessuten vanskelig å aldersbestemme brosme. Nytt pigghåtokt gir bifangst av brosme og lange og kan muligens brukes i bestandsvurderingene hos disse bestandene. Det jobbes med å forbedre fangst-per enhet innsats tidsseriene for bestandene ved å korrigere for den teknologiske utviklingen de siste årene.

- Vedtak: FUR tok orienteringen til etterretning. FUR ber om at HI prioriterer tiltak som kan styrke bestandsvurderingene for lange og brosme fremover.

11. Situasjonen for vassildforskningen

- Status for oppfølging av satsingen på vassild ble presentert. HI har hatt et eget internt møte om vassild i vinter, og diskutert videre tiltak for å styrke rådgivningen. Dette innbefatter utvikling av indekser for vassild fra tokt i Nordsjøen. Det jobbes også med å bedre kunne skille vassild og strømsild fra hverandre med forskjellige metoder. Genetiske studier fra forskningstokt i Nordsjøen indikerer at vassild er mye mer tallrik enn strømsild. Det jobbes også med å teste ut to forskjellige bestandsmodeller (SPICT og GADGET). Bruk av en av disse modellene vil kunne styrke bestandsvurderingen betydelig. Rådgivningen for 2024 og 2025 gjennomføres i neste uke (3. – 9. mai).
- Vedtak: FUR tok orienteringen til etterretning, og understreker betydningen av at den planlagte styrkingen av forskningen på vassild blir fulgt opp.

12. Orientering om klimasymposiet i Bergen

- Det ble orientert om et suksessfullt klimasymposium i Bergen 17-21 april.
- Vedtak: FUR tok orienteringen til etterretning.

13. Tid og sted for neste møte

- Neste FUR møte blir torsdag **7. september** på HI i Bergen med møte i referansegruppen for ressursforskning dagen etter. Torsdag ettermiddag blir det sammenkomst i HI kantinen for de som har anledning fra de to utvalgene.

14. Eventuelt

- Det har kommet en henvendelse fra Pelagisk forening til NFD om utvidet representasjon i FUR.
- Vedtak: FUR diskuterte saken kort. Det ble uttrykt støtte til dagens sammensetning og gruppestørrelse i FUR. FUR har fra starten av vært balansert og satt sammen av fem represententer for fiskeriorganisasjonene og fem fra HI med en observatør fra NFD og en fra Fiskeridirektoratet. Det er Fiskeriministeren som har oppnevnt FUR medlemmene personlig. Eventuelle endringer i representasjon gjøres ved å spille inn forslag til NFD som vedtar evt. endringer. Med utgangspunkt i disse momentene anbefaler FUR at det ikke gjøres endringer i antall representanter for de forskjellige fiskeriorganisasjonene.